

Onderwerken vanggewas

Het gebruik van glyfosaat staat, mede onder invloed van de publieke opinie onder druk. We willen graag dat een verantwoord middelengebruik mogelijk blijft. We zoeken daarom naar mogelijke alternatieven en stimuleren het gebruik van deze alternatieven. Tegelijk werken we aan heldere voorlichting burgers om zo begrip en kennis te verhogen.

Partners in deze aanpak zijn onder meer LTO Noord, Cumela en De Innovatie Coöperatie, waarmee samen gezocht wordt naar alternatieven. Inmiddels wordt er in Oost Nederland met de Vereniging Vruktbare Kringloop Achterhoek en Liemers en Vruktbare Kringloop Overijssel al in de praktijk onderzocht welke mogelijkheden er zijn voor mechanische vernietiging van vanggewassen.

In het voorjaar van 2020 hebben 15 deelnemers van Vruktbare Kringloop Overijssel en 15 deelnemers van Vruktbare Kringloop Achterhoek een prijs gewonnen: het mechanisch onderwerken van hun vanggewas. Deze prijs werd mede mogelijk gemaakt door LTO Noord Fondsen.

Vanggewas

- Tijdig vernietigen om optimaal te profiteren van mineralen
- Groei stoppen door goede scheiding van bovengrondse en ondergrondse delen
- Homogene verwerking in de bodem noodzakelijk
- Bij voorkeur in één mechanische bewerking vernietigen

'Optimaal tijdstip, grote capaciteit'

Sander Huiskamp
Loonbedrijf Huiskamp,
Winterswijk

Het optimale moment kiezen en met een zo groot mogelijke capaciteit werken, dat is volgens Sander Huiskamp van Loonbedrijf Huiskamp in Winterswijk de sleutel tot succesvol mechanisch onderwerken van een vanggewas. "Plan op tijd en denk goed na wat je wilt, zodat je op tijd de juiste strategie kunt inzetten. Een te goed ontwikkeld vanggewas is natuurlijk veel lastiger onder te werken." Huiskamp gebruikt een schijveneg met gekartelde schijven al dan niet gecombineerd met een frontklepelmaaier. Dat laatste beperkt de werkbreedte en daarmee de capaciteit behoorlijk, waardoor de kosten stijgen. Het kiezen van het optimale moment is volgens Huiskamp daarom echt van doorslaggevend belang. Dat betekent niet te laat beginnen, het vangge-

was heeft immers tijd nodig om te verteren, bovendien zijn te goed ontwikkelde vanggewassen moeilijker onder te werken. Maar te vroeg beginnen brengt ook risico's met zich mee. "Op sommige percelen moeten we nu dubbel eggen, omdat we daar al op tijd geweest zijn. Het vanggewas heeft zich daarna nog weer goed kunnen ontwikkelen en dat betekent dat je er echt een tweede keer met de schijveneg overheen moet." Ook de vervolgbewerking speelt een rol bij de juiste keuze. "Als je toch nog gaat ploegen voor het zaaien, dan hoeft het resultaat van het eggen niet perfect te zijn, maar ga je spitten, dan moet je echt zorgen dat je een strak resultaat boekt met de schijveneg."

'Goed ontwikkeld gewas, twee keer onderwerken'

Rudie te Selle

Melkveehouder Winterswijk

Melkveehouder Rudie te Selle laat dit jaar al het vanggewas voor het eerst mechanisch vernietigen. Op tijd beginnen was het advies en half februari liet hij onder gunstige weersomstandigheden voor de eerste keer zijn Italiaans raaigras onderwerken met de schijveneg. Het gewas ontwikkelde zich na die bewerking echter nog behoorlijk en afgelopen week liet hij opnieuw de schijveneg komen. "Je wilt dit toch proberen. We moeten gewoon op zoek naar alternatieven zodat we glyfosaat wel kunnen behouden voor de momenten dat het echt nodig is", zegt Te Selle. De eerste keer schijveneggen komt overeen met de kosten voor een bespuiting met een lage dosering glyfosaat.

"Maar ja, met spuiten ben je wel bedrijfszekerder bovendien moeten we nu een tweede keer met de schijveneg." Toch is Te Selle niet ontevreden. Na een bemesting wordt de mais weer gezaaid met een spitzaaicombinatie. "De schijveneg doet zijn werk goed. Het belangrijkste is dat je de wortel voldoende losmaakt van de plant. Als je maar zorgt dat je er op tijd bij bent en op tijd de juiste maatregelen neemt. Ik verwacht hier prima resultaten van."

'Meer praktijkervaring nodig'

Gerjan Hilhorst

Melkveeproefbedrijf De Marke
(WUR locatie)

Het gebruik van glyfosaat ligt onder vuur. Is het niet de publieke opinie, dan zijn het wel de ketenpartijen die het gebruik van glyfosaat voor de vernietiging van vanggewassen verbannen. Het enige alternatief is mechanisch onderwerken, maar daarvoor is er nog geen eensluitend advies. "We weten nog lang niet alles. Welk systeem past het beste bij welk type weer, bodem en vanggewas? We hebben nog veel meer praktijkervaring nodig", aldus onderzoeker Gerjan Hilhorst van WUR-locatie de Marke.

Belangrijk bij een goede vernietiging van het vanggewas is dat de groei echt wordt gestopt. Een tweede bewerking blijft anders nodig. De boven- en ondergrondse delen van de plant moeten goed worden gescheiden. "De vraag is natuurlijk welke bewerking daarvoor het beste past. En dat is echt heel situatie afhankelijk. Een lang gewas moet eerst kort worden gemaakt én het gewas moet egaal in de bovenlaag van de bodem worden verwerkt. Een goede vernietiging van het vanggewas begint dus altijd met kijken naar je gewas en bodem en met goed overleggen met je loonwerker."

De extra uitdaging schuilt in het aantal werkgangen. Mechanisch onderwerken lijkt in eerste instantie duurder. "Maar je moet niet vergeten dat je ook nadat je glyfosaat hebt gebruikt meestal nog een bewerking nodig hebt om het gewas goed homogeen in de bouwvoor te krijgen." Wanneer het dus lukt om mechanische vernietiging van het vanggewas in een werkgang te realiseren dan wordt het kostenplaatje heel anders. Om de stikstof die vrij komt goed te kunnen benutten voor het hoofdgewas moet het vanggewas half maart vernietigd zijn. Dat is een behoorlijke uitdaging, de bodem moet een tijdige bewerking immers ook toelaten.

Vereniging Vruchtbare Kringloop Achterhoek en Liemers

In VKA werken meer dan 300 leden en de partners LTO Noord, ForFarmers, FrieslandCampina, Rabobank, Waterschap Rijn en IJssel, Vitens, Provincie Gelderland, 8RHK ambassadeurs en Countus samen aan het verduurzamen van de regio Achterhoek en Liemers. Vruchtbare Kringloop wil agrarische ondernemers inspireren en faciliteren in het creëren en benutten van kansen om hun bedrijf verder te verduurzamen en zich klaar te maken voor de toekomst wat betreft bedrijfsresultaten, milieukwaliteit, waterbeheer, bodemvruchtbaarheid en omgeving.